

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.12.2014 № 1528)

**Ефективна
ЕКОНОМІКА**

Дніпропетровський державний
аграрно-економічний університет

№ 11, 2014 [Назад](#) [Головна](#)

УДК 330.101:658

Г. Ю. Шпортко,

к. т. н., доцент кафедри менеджменту, Національна металургійна академія України, м. Дніпропетровськ

Н. П. Козенкова,

старший викладач кафедри фінансів, Національна металургійна академія України, м. Дніпропетровськ

В. Д. Козенкова,

студент, Національна металургійна академія України, м. Дніпропетровськ

ОЦІНКА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

H. Shportko,

Ph.D., Associate Professor of Management, National metallurgical academy of Ukraine, Dnipropetrovsk

N. P. Kozenkova,

Senior Lecturer, Department of Finance, National metallurgical academy of Ukraine, Dnipropetrovsk

V. D. Kozenkova,

Student, National metallurgical academy of Ukraine, Dnipropetrovsk

EVALUATION OF INVESTMENT APPEAL OF PRODUCTION ENTERPRISE

У статті розглянуто теоретико-економічна сутність поняття «інвестиційна привабливість підприємства» на основі узагальнення наявних її трактувань та прийнято визначення інвестиційної привабливості для підприємства. Проаналізовано поле кількісних і якісних факторів, які впливають на формування інвестиційної привабливості підприємства. Зіставлено методи оцінки інвестиційної привабливості підприємств різних організаційно-правових форм. Наведено варіанти діючих методик аналізу та оцінки інвестиційної привабливості підприємств. Розглянуто та проаналізовано такі параметри (показники), які використовуються при оцінці інвестиційної привабливості підприємства, як привабливість продукції підприємства, кадрова, інноваційна, фінансова, територіальна, соціальна привабливість. Запропоновано використання узагальнюючого методичного підходу при визначенні інвестиційної привабливості промислового підприємства. Запропоновано при оцінюванні інвестиційної привабливості підприємства додати етап проведення регулярного моніторингу її динаміки.

The theoretical-economic matter of "investment appeal of enterprise" notion have been analyzed in current paper based on generalization the current explanations and the notion of investment appeal for the enterprise has been assumed as a result. The combination of qualitative and quantitative factors which affect the formation of enterprises investment appeal has been analyzed. The methods of investment appeal evaluation of different organization-legal enterprises have been compared. The types of existing methods for evaluation of investment appeal of enterprises have been given mentioned. The following parameters (indicators) that are used for evaluation of investment appeal of enterprises have been analyzed and considered: enterprise products appeal, personnel appeal, innovation appeal, financial appeal, territory appeal, social appeal. The using of generalization methodical approach for determination of investment appeal of enterprise have been proposed. It was also proposed to add the stage of regular dynamics monitoring to evaluation of enterprise appeal.

Ключові слова: *інвестиційна привабливість, промислове підприємство, кількісні і якісні фактори, методи оцінки, моніторинг динаміки.*

Keywords: *investment appeal, production enterprise, qualitative and quantitative factors, evaluation methods, dynamics monitoring.*

Постановка проблеми. В даний час в якості узагальнюючого показника доцільності вкладення інвестиційних коштів в діяльність будь-якого підприємства прийнято розглядати показник інвестиційної привабливості. Формування інвестиційної привабливості, вироблення чіткої стратегії інвестування, визначення її пріоритетних напрямів, мобілізація всіх джерел інвестицій є найважливішою умовою сталого та якісного розвитку підприємств в сьогоденні непростих умовах.

Управління будь-яким процесом повинно ґрунтуватися на об'єктивних оцінках стану його протікання. Основна характеристика інвестиційного процесу – стан інвестиційної привабливості системи.

Опубліковані в періодичних виданнях або розміщені в мережі Інтернет методичні матеріали з оцінки інвестиційної привабливості промислових підприємств засновані на використанні або тільки кількісних або тільки якісних факторів і не повністю враховує всю сукупність фінансово-економічних, маркетингових та виробничих характеристик промислових підприємств різних організаційно-правових форм. У відкритій зарубіжній літературі з інвестиційного менеджменту містяться лише теоретичні аспекти організації інвестування і технологій «due diligence» (англ. – «перевірка належної сумлінності») підприємств. Практичні ж методики оцінки інвестиційної привабливості підприємств провідних західних консультативних фірм та інвестиційних компаній вважаються комерційною таємницею, широкому колу наукової громадськості не доступні і не адаптовані до українських економічних умов, це й говорить про актуальність вивчення даної проблеми.

Аналіз останніх наукових досліджень і публікацій. Питання, пов'язані з оцінкою інвестиційної привабливості висвітлено в наукових працях вітчизняних і зарубіжних вчених: І.О. Бланка [1], А.П. Гайдуцького [2], А.А. Пересаді [3], Ю. Блеха У. Гетце [4], Е. Бріггема [5] та ін.

Деякі науковці при визначенні інвестиційної привабливості підприємства враховують лише показники фінансового становища підприємства [6]. Найпростіший фінансовий аналіз вже не відповідає вимогам інвесторів, що приймають рішення. Відповідно до цього розробляються нові методи і підходи до визначення інвестиційної привабливості підприємства та формуванню інвестиційного рішення.

Ряд авторів [7,8] при оцінці інвестиційної привабливості підприємства більшу перевагу віддають показникам ринкової активності підприємства й акцентують увагу на таких критеріях як дохідність акціонерного капіталу, рівень дивідендів, курс акцій.

Вчені [9-11] пропонують при формуванні системи оціночних індикаторів інвестиційної привабливості підприємства використовувати більш широкий підхід

та розглядати крім фінансового стану підприємства й інші показники як зовнішнього так і внутрішнього середовища (рівень конкуренції, характеристики техніки й технології, організаційна структура підприємства, кадровий потенціал).

Ціль роботи – визначення можливого поля факторів що впливають на інвестиційну привабливість промислового підприємства та узагальнюючого методичного підходу при визначенні його інвестиційної привабливості.

Виклад основного матеріалу дослідження. Існування та ефективна діяльність підприємства в ринкових умовах господарювання нереальна без добре налагодженого управління його капіталом, тобто основними видами фінансових коштів (інвестиційних ресурсів) у формі матеріальних і грошових коштів, різних видів фінансових інструментів. Капітал підприємства є, з одного боку, джерелом, а з іншого, результатом діяльності підприємства. Фінансові ресурси підприємства направляються на фінансування поточних витрат і на інвестиції, що представляють собою використання фінансових ресурсів у формі довгострокових вкладень капіталу в цілях збільшення активів і отримання прибутку.

Будь-які інвестиції пов'язані з інвестиційною діяльністю підприємства, яка являє собою процес обґрунтування і реалізації найбільш ефективних форм вкладень капіталу, спрямованих на розширення стратегічного потенціалу підприємства.

Для здійснення інвестиційної діяльності підприємства виробляють інвестиційну політику. Ця політика є частиною стратегії розвитку підприємства і загальної політики управління прибутком. Вона полягає у виборі і реалізації найбільш ефективних форм вкладення капіталу з метою розширення обсягу операційної діяльності і формування інвестиційного прибутку.

Для того, щоб визначити максимальну ефективність інвестиційного рішення, введено поняття інвестиційної привабливості підприємства. Поняття досить нове, в економічних публікаціях з'явилося відносно недавно і використовується переважно при характеристиці та оцінці об'єктів інвестування, рейтингових порівняннях, порівняльному аналізі процесів. Однією з найбільш поширених точок зору визначення сутності інвестиційної привабливості є її зв'язування з доцільністю вкладення коштів в підприємство, яке цікавить інвестора, яка залежить від безлічі факторів, що характеризують діяльність економічного суб'єкта. Дана характеристика при всій внутрішній коректності досить розмита і не дозволяє чітко визначити критерії, керуючись якими інвестор приймає рішення про вкладення коштів у той чи інший ввект.

Більш точно економічна сутність інвестиційної привабливості дається в авторах роботи [12]. Вони розуміють під цим терміном сукупність об'єктивних ознак, властивостей, засобів і можливостей, які обумовлюють потенційний платоспроможний попит на інвестиції. Таке визначення ширше і дозволяє врахувати інтереси будь-якого учасника інвестиційного процесу.

Існують інші точки зору, автори [13] визначають інвестиційну привабливість як економічну категорію, що характеризується ефективністю використання майна підприємства, його платоспроможністю, стійкістю фінансового стану, здатністю підприємства до саморозвитку на базі підвищення прибутковості капіталу, техніко-економічного рівня виробництва, якості та конкурентоспроможності продукції.

Оцінюючи інвестиційну привабливість з точки зору доходу та ризику, можна стверджувати, що це співвідношення рівня ризику і ставки дохідності [14].

Таким чином, стає очевидним, що незалежно від підходу, який використовує експерт або аналітик до визначення терміну «інвестиційна привабливість», найчастіше його використовують для оцінки доцільності вкладень в той чи інший об'єкт, вибору альтернативних варіантів і визначення ефективності розміщення ресурсів. Для підприємства можна прийняти таке визначення інвестиційної привабливості – це справедлива кількісна та якісна інтегральна характеристика внутрішніх та зовнішніх можливостей об'єкта потенційного інвестування залучати та використовувати інвестиційні ресурси для свого розвитку і забезпечувати максимізацію економічного ефекту суб'єктам інвестування при мінімальному інвестиційному ризику.

Інвестиційна привабливість важлива для інвесторів, так як аналіз підприємства та його інвестиційної привабливості дозволяє звести ризик неправильного вкладення коштів до мінімуму.

Для визначення методики оцінки інвестиційної привабливості підприємства необхідно враховувати все можливе поле факторів, що впливають на його інвестиційну привабливість.

Сукупність кількісних і якісних факторів інвестиційної привабливості підприємства наведено в таблиці 1.

Таблиця 1.
Фактори інвестиційної привабливості підприємства

Фінансовий стан	Ринкове оточення	Корпоративне управління
Коефіцієнт співвідношення позикових і власних коштів	Інвестиційний клімат регіону, в якому знаходиться підприємство	Інвестиційний клімат регіону, в якому знаходиться підприємство
Коефіцієнт поточної ліквідності	Інвестиційна привабливість галузі, до якої належить підприємство	Частка державної власності в статутному капіталі товариства
Коефіцієнт оборотності активів	Географічний ринок збуту продукції	Частка акцій у вільному обігу на вторинному ринку
	Стадія життєвого циклу основного виду продукції	Розмір винагороди членам ради директорів
Рентабельність власного капіталу по чистому прибутку	Ступінь конкуренції на товарному ринку	Фінансова прозорість і розкриття інформації
Рентабельність продажів по чистому прибутку	Екологічне навантаження на природне середовище	Дотримання прав дрібних акціонерів з управління підприємством
	Розвиток транспортної інфраструктури	Дивідендні виплати за останній фінансовий рік

Підсумкова рейтингова оцінка враховує усі найважливіші параметри (показники) фінансово-господарської та виробничої діяльності підприємства, тобто господарської активності в цілому. При її побудові використовуються дані про виробничий потенціал підприємства, рентабельність його продукції, ефективність використання виробничих і фінансових ресурсів, стан і розміщення коштів, їх джерела та ін.

Факторна оцінка оцінки інвестиційної привабливості підприємства необхідна коли інвестор має діло з безліччю різного роду показників, які треба укрупнити у групи об'єднані змістом. Подальша робота ведеється не з кожним показником, а з укрупненою групою – фактором.

Показники бухгалтерської звітності іноді бувають найважливішими при аналізі інвесторами та акціонерами привабливості підприємства.

Найбільш оптимальним для стратегічного інвестора є метод вартісної оцінки. Для його використання фінансова звітність доповнюється великим об'ємом зовнішньої і внутрішньої інформації, факторах вартості.

Узагальнена інформація щодо відомих методик оцінки інвестиційної привабливості по відношенню до джерела вихідної інформації (зовнішні, внутрішні) дозволила оцінити область застосування і, відповідно, можливість використання для оцінки інвестиційної привабливості підприємств різних організаційно-правових форм (табл. 2).

Тому при оцінці інвестиційної привабливості підприємства слід розглядати та аналізувати такі параметри (показники) як: привабливість продукції підприємства, кадрова, інноваційна, фінансова, територіальна, соціальна привабливість.

Таблиця 2.
Зіставлення методів оцінки інвестиційної привабливості підприємств різних організаційно-правових форм

Ознака	Рейтингова оцінка	Факторна оцінка	«Бухгалтерська» оцінка	Вартісна оцінка
Складність	низька	середня	середня	вище середньої

Ознака	Рейтингова оцінка	Факторна оцінка	«Бухгалтерська» оцінка	Вартісна оцінка
Охват показників	широкий	широкий	узкий	широкий
Суб'єктивізм	середній	середній	низький	низький
Експерти	є	залучаються	немає	немає
Домінуюча інформація	статистична звітність	статистична звітність	інформація, формована за стандартами обліку	інформація, що враховує інвестиційну вартість грошових коштів і ризики їх отримання
Вид результату оцінки	рейтингова оцінка, ранг	інтегральний показник, ранг	відсутність єдиного показника інвестиційної привабливості	вартість господарюючого суб'єкта
Основні переваги	простота, наочність, досвід використання, облік ретроспективи	кількісна порівняльна оцінка, комплексність	облік ретроспективи, великий досвід використання, контроль над поточними операціями	облік інвестиційної вартості грошей, облік в оцінці ризиків інвестування, облік управлінської гнучкості
Основні недоліки	відсутність порівняльної оцінки, що дозволяє оцінити «вагу» об'єкта	необхідність більшої сукупності знань про об'єкт	недосконалість систем бухгалтерського обліку, неможливість оцінити вигоду прийнятих рішень, що упускається	складність адаптації методик, сформульованих для досконалого та ефективного ринків
Область застосування	оперативна і тактична оцінка для короткострокового вибору			оцінка для цілей прогнозування та стратегічного управління

Аналіз привабливості продукції підприємства для будь-якого інвестора – це її конкурентоспроможність на внутрішньому і зовнішньому ринку. Конкурентоспроможність продукції багатоаспектний показник, складається з таких чинників: аналіз рівня якості продукції – її відповідність вітчизняним і міжнародним стандартам, наявність міжнародних сертифікатів якості продукції, надійність, довговічність, відповідність моді та ін.; аналіз рівня цін на продукцію, його співвіднесення з цінами конкурентів і цінами на товари-замінники; аналіз рівня диверсифікації, тобто багатопрофільності організації, її здатність виживати в умовах різної рентабельності продукції, що виробляється.

Узагальнюючим показником аналізу конкурентоспроможності продукції та її інвестиційної привабливості є ціна. Вона формується під впливом попиту та пропозиції і може побічно виражати конкурентоспроможність шляхом їх зіставлення.

Аналіз кадрової привабливості підприємства характеризується трьома складовими:

- діловими якостями керівника і його «команди»;
- якістю «кадрового ядра» (працівників вищої кваліфікації);
- якістю персоналу в цілому.

Аналіз інноваційної привабливості підприємства – це ефект від середньострокових і довгострокових інвестицій в нововведення на підприємстві. При аналізі інноваційної привабливості підприємства враховується наявність:

- стратегії технічного розвитку виробництва, як основи всіх інших інновацій;
- програми інвестування виробництва з різних джерел.

Та зазвичай використовуються такі показники: структура основних засобів та ефективність їх використання, джерела технічного оновлення виробництва, частка прибутку на технічне переозброєння підприємства.

Аналіз територіальної привабливості підприємства для інвесторів визначається наступними факторами:

- віддаленість підприємства від основних транспортних магістралей, які зв'язують підприємство з іншими регіонами, наявність під'їзних шляхів для перевезення вантажів;

- віддаленість підприємства від центру міста, де зосереджені установи місцевої влади, лідируючі організації ринкової інфраструктури та ін.;
- ціна землі, яка багато в чому диференціюється залежно від названих вище критеріїв.

Соціальна привабливість підприємства визначається соціальною захищеністю працівників даного підприємства. Показником соціальної привабливості підприємства можна вважати коефіцієнт соціальної привабливості, що розраховується як відношення середньої заробітної плати одного працівника до вартості раціональної споживчої корзини в регіоні.

Аналіз фінансової привабливості підприємства полягає в мінімізації витрат і максимізації прибутку. Це багатокомпонентне поняття, що складається з безлічі показників, що розраховуються на основі звітних документів підприємства.

Показники фінансового становища підприємства є найбільш суттєвими для інвесторів.

Виділяють наступні етапи оцінки фінансової привабливості підприємства:

- перший етап передбачає роботу з такими звітними документами, як бухгалтерський баланс і звіт про фінансові результати. На їх основі здійснюється розрахунок показників, що характеризують різні сторони фінансової привабливості;

- другий етап – методологічний. Він полягає в угрупованні показників по узагальнюючим критеріям. Пропонуються п'ять основних напрямків аналізу фінансового становища підприємства: структура майна; показники ліквідності; показники довгострокової фінансової стійкості; показники ділової активності; показники рентабельності;

- третій етап оцінки складається з двох частин – розрахунку сумарних коефіцієнтів відхилень значень кожного порівнюваного показника від еталонної величини та визначення класу кредитоспроможності позичальника.

При оцінці фінансової привабливості підприємства використовуються такі показники як рентабельність підприємства, ліквідність активів, фінансова стійкість.

Таким чином, всі параметри (показники) аналізу та оцінки інвестиційної привабливості підприємства можна розділити на три групи:

- в першу чергу інвестора, зазвичай, цікавить, що виробляється на підприємстві, де воно розташоване і наскільки заповзятливі його керівники та персонал. Тому, вихідними складовими оцінки інвестиційної привабливості є продуктове, кадрове та територіальне планування;

- фінансовий аналіз та оцінка виділені як головний складових інвестиційної привабливості підприємства, тому що, саме, в фінансах підприємства, як у дзеркалі, відбиваються головні результати його діяльності (прибутковість, рентабельність), ділової активності (фондовіддача, оборотність оборотних коштів) і фінансової спроможності (показники ліквідності, забезпеченості власними засобами);

- інноваційна, конверсійна і соціальна привабливість підприємства розглядаються як оцінки перспективності його розвитку для інвесторів. Тому вони виділені в окрему групу. До цієї ж групи складових можна віднести і приватизаційну привабливість, хоча за своєю значимістю і пріоритетністю вона може бути віднесена і до першої групи.

Досить цікавим є узагальнюючий методичний підхід до оцінювання інвестиційної привабливості підприємств А.В. Цыганова [15], який містить алгоритм, відповідно до якого, на першому етапі необхідно оцінити загальний стан технічної бази підприємства – характер технології; наявність сучасного обладнання; складського господарства; власного транспорту; географічне положення; наближеність до транспортних комунікацій. Далі слід розглянути номенклатуру продукції, яка випускається підприємством з точки зору її конкурентоспроможності, збалансованості асортименту і перспектив на ринку. Потім пропонується розрахувати виробничу потужність підприємства, що характеризує роботу основних фондів в таких умовах, при яких можна повністю використовувати потенційні можливості, закладені в засобах праці. Надалі необхідно провести оцінку соціальної сфери підприємства з метою встановлення її можливого впливу на інвестиційні процеси.

Крім того, слід провести аналіз організаційної структури підприємства з точки зору таких факторів як: відповідність організаційної структури виробничому процесу, збалансованість керуючої і керованої підсистем в системі управління, координованість роботи окремих підрозділів і виконуваних ними функцій, рівень згуртованості колективу і наявність корпоративної культури і т.д. Далі необхідно оцінити статутний фонд і проаналізувати структуру витрат підприємства.

Далі визначається рейтинг інвестиційної привабливості (РІП) підприємства. На підставі одержаної величини даного показника підприємство відносять до однієї з груп інвестиційної привабливості:

- перша група (РІП = 20 і більше) – підприємство має високу рентабельність і воно фінансово стійко. Платоспроможність підприємства не викликає сумнівів. Якість фінансового та виробничого менеджменту високе. Підприємство має відмінні шанси для подальшого розвитку;

- друга група (15 <РІП <20) – платоспроможність і фінансова стійкість підприємства знаходяться, в цілому, на прийнятному рівні. Підприємство має задовільний рівень прибутковості, хоча окремі показники знаходяться нижче рекомендованих значень. Слід зазначити, що дане підприємство недостатньо стійке до коливань ринкового попиту на продукцію (послуги) та іншим факторам фінансово-господарської діяльності. Робота з підприємством вимагає зваженого підходу;

- третя група (10 <РІП <15) – підприємство фінансово нестійке, воно має низьку рентабельність для підтримання платоспроможності на прийнятному рівні. Як правило, таке підприємство має прострочену заборгованість. Для виведення підприємства з кризи слід зробити значні зміни в його фінансово-господарській діяльності. Інвестиції в підприємство пов'язані з підвищеним ризиком;

- четверта група (РІП <10) – підприємство знаходиться в глибокій фінансовій кризі. Розмір кредиторської заборгованості великий, воно не в змозі розплатитися за своїми зобов'язаннями. Фінансова стійкість підприємства практично повністю втрачена. Значення показника рентабельність власного капіталу не дозволяє сподіватися на поліпшення. Ступінь кризи підприємства настільки глибока, що ймовірність поліпшення ситуації, навіть у разі докорінної зміни фінансово-господарської діяльності, невисока.

На останньому етапі приймається рішення про доцільність інвестування в дане підприємство. При позитивному висновку розробляється стратегічний план реалізації інвестиційної політики.

Для промислового підприємства дуже важливо забезпечувати не тільки високу оцінку інвестиційної привабливості в короткостроковому періоді, але і її довгострокову позитивну динаміку. Отже, рішення на всіх рівнях управління промислового підприємства повинні прийматися з урахуванням їх впливу на інвестиційну привабливість.

Тому пропонується при оцінюванні інвестиційної привабливості підприємства додати етап проведення регулярного моніторингу її динаміки, який окрім стимулювання залучення позикових коштів, може використовуватися власниками та керівниками промислового підприємства для оцінки ефективності його діяльності.

Об'єктами спостереження в моніторингу виступають соціально-економічні відносини всередині промислового підприємства та у зовнішньому середовищі.

Як суб'єктів слід розглядати керівників і авторитетних фахівців, здатних судити про внутрішні механізми діяльності промислового підприємства, пріоритети його розвитку, стану і перспективах розвитку галузі.

При формуванні системи моніторингу інвестиційної привабливості необхідно враховувати, що оцінки інвестиційної привабливості підприємства формується не тільки через взаємодію компонентів його фактичного стану, а також через компонент його сприйняття інвесторами.

Компоненту сприйняття утворюють економічна і соціально-культурне середовище, системи цінностей окремих інвесторів і суспільства в цілому. Отже, при формуванні факторів інвестиційної привабливості, слід також приділяти увагу групам осіб, які мають істотний вплив на діяльність господарюючого суб'єкта та зацікавлені в отриманні інформації про стан інвестиційної привабливості.

Впровадження промисловим підприємством системи моніторингу інвестиційної привабливості дозволить істотно збільшити ефективність всього процесу інвестиційної діяльності. Формування і функціонування системи моніторингу інвестиційної привабливості дозволить реалізувати частину функцій управління його інвестиційною діяльністю.

Висновки. Поліпшення інвестиційного клімату є пріоритетним завданням, здійснити яке можна, лише грамотно керуючи процесом підвищення інвестиційної привабливості всіх сегментів інвестиційного ринку і, насамперед, підприємств.

Основною метою підвищення інвестиційної привабливості підприємства є створення оптимальних умов для вкладення власних і позикових фінансових та інших ресурсів, що забезпечують зростання доходів на вкладений капітал, для розширення економічної діяльності підприємства, створення кращих умов для перемоги в конкурентній боротьбі.

Розглянуте поле кількісних і якісних факторів, які впливають на формування інвестиційної привабливості підприємства, варіанти її оцінки та запропонований узагальнюючий методичний підхід, з проведенням регулярного моніторингу динаміки інвестиційної привабливості, дозволять оцінити різноманітні кількісні та якісні параметри (показники), що характеризують складові інвестиційної привабливості промислового підприємства отримати об'єктивну картину стану та ефективності використання наявного інвестиційного потенціалу та рівня інвестиційного ризику.

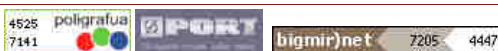
Список літератури.

1. Бланк И.А. Инвестиционный менеджмент / И.А. Бланк – К.: МП ИТЕМ Лтд: Юнайтед Лондон Трейд Лимитед, 1995. – 447 с.
2. Гайдучський А.П. Оцінка інвестиційної привабливості економіки / А.П. Гайдучський // Економіка і прогнозування. – 2004. – № 3. – С. 119-128.
3. Пересада А.А. Управління банківськими інвестиціями: [монографія] / А.А. Пересада, Т.В. Майорова – К.: КНЕУ, 2005. – 388 с. – (Наукове видання).
4. Блех Ю. Инвестиционные расчеты: Модели и методы оценки инвестиционных проектов: [пер.с нем.] / Ю. Блех, У. Гетц – Калининград: Янтарный сказ, 1997. – 450 с.
5. Брігхем Е.Ф. Основи фінансового менеджменту: [англ.] / Брігхем Е.Ф. – К.: Молодь, 1997. – 1000 с.
6. Пономаренко В.С. Реальне інвестування суб'єктів господарювання: навч. посіб. / В.С. Пономаренко, О.М. Ястремська; Харківський держ. економічний ун-т. – Х.: ХДЕУ, 2000. – 168 с.: табл.
7. Савчук В. П. Анализ и разработка инвестиционных проектов / В.П. Савчук, С.И. Прилипко, Е.Г. Величко. – К.: Абсолют – В. Эльга, 1999. – 304 с.
8. Лещенко М. Анализ инвестиционной привлекательности компаний / М. Лещенко // Рынок ценных бумаг – 2001. – №14 (197). – С.62-64.
9. Фльорко В. Оцінка інвестиційної привабливості підприємства: проблеми врахування ризику і зниження його рівня / В. Фльорко // Регіональна економіка. – 2003. – №4. – С.190-199.
10. Малова Т.Л., Розвиток методичних засад рейтингової оцінки інвестиційної привабливості акціонерних підприємств / Т.Л. Малова, Л.С. Сільверстова // Актуальні проблеми економіки. – 2003. – №2(20). – С.40-43.
11. Юхимчук С.В. Матрична модель оцінки інвестиційної привабливості промислових підприємств / С.В. Юхимчук, С.Д. Супрун // Фінанси підприємств. – 2003. – №1. – С.3-12.
12. Валинурова Л.С. Управление инвестиционной деятельностью: учебник / Л.С. Валинурова, О.Б. Казакова – М.: КНОРУС, 2005. – 384с., С.146.
13. Крылова Э.И. Анализ финансового состояния и инвестиционной привлекательности предприятия: учеб. пособие. / Э.И. Крылова, В.М. Власова, М.Г. Егорова и др. – М.: Финансы и статистика, 2003. – 192с.
14. Белых Л.П. Финансовый анализ в оценке инвестиционной привлекательности предприятий / Л.П. Белых // Бухгалтерский учет. – 1999. – №10. – С. 92-99.
15. Цыганов А.В. Управление инвестиционной привлекательностью промышленного предприятия с учетом оценки его социального потенциала: автореферат на соиск. уч. ст. канд. экон. наук: спец. 08.00.05 «Экономика и управление народным хозяйством» – М., 2009. – 20 с.

References.

1. Blank I.A. (1995), *Investicionnyj menedzhment* [Investment management], МР ITEM Ltd: Junajted London Trejd Limited, Kyiv, Ukraine.
2. Hajduts'kyj A.P. (2004), "Evaluation of investment attractiveness of the economy", *Ekonomika i prohnozuvannia*, vol. 3, pp.119-128.
3. Peresada A.A., Majorova T.V. (2005), *Upravlinnia bankivs'kymy investytsiiamy* [Management of bank investments], KNEU, Kyiv, Ukraine.
4. Bleh Ju.(1997), *Investicionnye raschety: Modeli i metody ocenki investicionnyh proektov* [Investment calculations: Models and methods of evaluation of investment projects], Jantarnyj skaz, Kaliningrad, Russia.
5. Brihkhem E.F. (1997), *Osnovy finansovoho menedzhmentu* [Fundamentals of Financial Management], Molod', Kyiv, Ukraine.
6. Ponomarenko V.S., Yastremska O.M. (2000) *Real'ne investuvannia sub'iektiv hospodariuvannia* [Real investment businesses], KhDEU, Khar'kov, Ukraine.
7. Savchuk V.P., Prilipko S.I., Velichko E.G. (1999), *Analiz i rozrobotka investicionnyh proektov* [Analysis and development of investment projects], Absoljut – V. Jel'ga, Kyiv, Ukraine.
8. Leshchenko M. (2001), "Investment Analysis Company", *Rynok cennyh bumag*, vol. 14 (17), pp.62-64.
9. Fl'orko V. (2003), "Evaluation of investment attractiveness: problems to risk and reduce its level", *Rehional'na ekonomika*, vol. 4, pp.190-199.
10. Malova T.L., Sil'verstova L.S. (2003), "Development of methodological principles of rating of investment attractiveness of joint-stock companies", *Aktual'ni problemy ekonomiky*, vol. 2 (20), pp.40-43.
11. Yukhymchuk S.V., Suprun S.D. (2003), "Matrix model of investment appeal of industrial enterprises", *Finansy pidpriemstv*, vol. 1, pp.3-12.
12. Valinurova L.S., Kazakova O.B. (2005), *Upravlenie investicionnoj dejatel'nost'ju* [Management of investment activity], KNORUS, Moscow, Russia.
13. Krylova Je.I., Vlasova V.M., Egorova M.G. i dr. (2003), *Analiz finansovogo sostojanija i investicionnoj privlekatel'nosti predprijatija*, [Analysis of financial condition and investment potential], Finansy i statistika, Moscow, Russia.
14. Belyh L.P. (1999), "Financial analysis in the evaluation of investment attractiveness of enterprises", *Buhgalterskij uchet*, vol. 10, pp.92-99.
15. Cyganov A.V. (2009), "Management of investment appeal of industrial enterprise based on an assessment of its social potential", Ph.D. Thesis, Economics and Management of National Economy, In-t mezhdunar. prava jekonomiki im. A.S. Griboedova, Moscow, Russia.

Стаття надійшла до редакції 19.11.2014 р.

ТОВ "ДКС Центр"